

מאיירס - ג'זינט - מכון ברזקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مایرس - جوینت - معهد بروکدیل

נתוני תעסוקה של עולי אתיופיה בגילים 22-64 בשנים 2007-2009

אברהם וולדה-צדיק

פרופ' ג'ק חביב

2.12.2010

תוכן עניינים

עמוד	
3	מבוא
3	1. הגדרות והסברים
4	2. התפלגות השכלה
5	3. תעסוקה לפי התעודה הגבוהה
7	4. משלח יד בקרב מועסקים לפי התעודה הגבוהה
9	5. אקדמאים
10	6. נספח

מבוא

מסמך זה מציג נתונים עדכניים של עולי אתיופיה גילאי 22-64 בתחומי השכלה, תעסוקה ומשלח יד. נתוני העולים מושווים ליהודים ותיקים.

הניתוחים מבוססים על סקרי כוח אדם של למ"ס לשנים 2007-2009. אנו מצרפים קבצי סקרי כוח אדם של שנתיים על מנת להגדיל את מהימנות הממצאים, וזאת בשל החשש שהמדגם של עולי אתיופיה בסקר של שנה אחת אינו מספיק גדול כדי לאפשר ניתוח התעסוקה לפי מאפיינים שונים. כתוצאה מכך הממצאים משקפים ממוצע של שנים אלה.

הממצאים מראים שקיימים עדיין פערים גדולים בהשכלה בין עולי אתיופיה לבין יהודים ותיקים. לשם השוואה, אחוז האקדמאים בקרב עולי אתיופיה עומד על 5% (כ- 2,300 איש) לעומת 28% בקרב יהודים ותיקים, ואחוז אלה שלא סיימו תיכון עומד על 54% לעומת 13%, בהתאמה.

גם בשיעור המועסקים קיים פער גדול בין עולי אתיופיה לבין יהודים ותיקים - 61% לעומת 72%, בהתאמה, אך אין פערים בתוך קבוצות השכלה. כל ההבדל בשיעור המועסקים מוסבר על ידי רמת השכלה נמוכה יותר של עולי אתיופיה בהשוואה ליהודים ותיקים.

מבחינת משלחי היד יש הבדלים משמעותיים בין עולי אתיופיה לבין יהודים ותיקים. הסיבה המרכזית היא הבדלים ברמת השכלה, אך גם מידת היכולת לתרגם השכלה למשלח יד רצוי. לשם השוואה, רק כ- 5% מהמועסקים האתיופים עובדים במשלחי יד אקדמיים או כמנהלים בהשוואה ל- 26% בקרב יהודים ותיקים. לעומת זאת, 34% מהמועסקים האתיופים עובדים בעבודות בלתי מקצועיות לעומת 4% בקרב יהודים ותיקים.

אין פער משמעותי בסוג משלח היד בקרב מועסקים אקדמאים: 52% מהאקדמאים האתיופים עובדים במשלחי יד אקדמיים או כמנהלים לעומת 58% בקרב יהודים ותיקים. כדאי להדגיש שנתונים אלה אינם משקפים עד כמה המועסקים עובדים במקצועות שלמדו, או קרובים לאלה שלמדו, ועד כמה האקדמאים האתיופים משולבים בשוק העבודה הרחב ולא מועסקים בעבודות הקשורות בעיקר לעולי אתיופיה.

1. הגדרות והסברים

עולי אתיופיה : מי שנולדו באתיופיה או נולדו בארץ לפחות להורה אחד ממוצא אתיופי

יהודים ותיקים : מי שנולדו בארץ או עלו לפני שנת 1990

מועסקים : אנשים שעבדו תמורת שכר לפחות שעה אחת בשבוע שאליו מתייחס הסקר

מחפשים : לא עבדו כלל אך חיפשו עבודה באופן פעיל ב-4 השבועות האחרונים שקדמו לסקר

לא משתתפים בכוח העבודה : לא עבדו כלל ולא חיפשו עבודה באופן פעיל ב-4 השבועות האחרונים שקדמו לסקר.

2. התפלגות השכלה עפ"י התעודה הגבוהה ביותר

לוח 1.1: התפלגות התעודה הגבוהה ביותר בקרב עולי אתיופיה גילאי 22-64, בשנים 2009-2007, סקרי כוח אדם

מגדר			
נשים	גברים	סה"כ	
23,600	19,800	43,400	סה"כ (N)
59	49	54	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים
13	24	19	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות ואינם לומדים כיום
(1)	(1)	1	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות ולומדים כיום
11	15	13	תעודת תיכון עם בגרות ואינם לומדים כיום
6	(2)	4	תעודת תיכון עם בגרות ולומדים כיום
4	5	4	תעודה על-תיכונית לא אקדמית
6	4	5	תעודה אקדמית

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל אומדנים המסומנים בסוגריים (עם נתונים של 1,000 אנשים או פחות באוכלוסייה) אינם מהימנים סטטיסטית

לוח 1.2: התפלגות התעודה הגבוהה ביותר בקרב יהודים ותיקים בגילאי 22-64, בשנים 2009-2007, סקרי כוח אדם

מגדר			
נשים	גברים	סה"כ	
1,193,600	1,194,700	2,388,300	סה"כ (N)
10	16	13	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים
18	23	21	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות ואינם לומדים כיום
1	1	1	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות ולומדים כיום
18	15	16	תעודת תיכון עם בגרות ואינם לומדים כיום
6	6	6	תעודת תיכון עם בגרות ולומדים כיום
16	13	15	תעודה על-תיכונית לא אקדמית
31	26	28	תעודה אקדמית

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל

- קיים פער בהשכלה בין גברים ונשים. עולי אתיופיה. יש יותר נשים בקבוצה הנמוכה ביותר של השכלה אך גם בקבוצה הגבוהה ביותר של השכלה.
- הפערים בהשכלה בין עולי אתיופיה לאוכלוסייה היהודית גדולים מאוד.

3. תעסוקה לפי התעודה הגבוהה ביותר

לוח 2.1: שיעורי תעסוקה, מחפשים ואי-השתתפות בכוח העבודה בקרב עולי אתיופיה בגילאי 22-64 לפי התעודה הגבוהה, בשנים 2007-2009, סקרי כוח אדם

התעודה הגבוהה						
תעודה אקדמית	תעודה על- תיכונית לא אקדמית	תעודת תיכון עם בגרות	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים	סה"כ	
2,300	1,800	7,300	8,500	23,500	43,400	סה"כ N
85	76	69	70	52	61	מועסקים
(10)	(8)	(6)	(7)	7	7	מחפשים*
(5)	(16)	25	23	41	32	לא משתתפים בכ"ע
(900)	(900)	3,300	5,100	9,700	19,800	גברים N
(87)	(75)	71	72	61	67	מועסקים
(11)	(6)	(7)	(6)	(6)	(7)	מחפשים*
(2)	(19)	22	22	33	26	לא משתתפים בכ"ע
(1,500)	(900)	4,000	3,400	13,800	23,600	נשים N
83	(77)	68	66	46	56	מועסקים
(10)	(11)	(5)	(9)	7	7	מחפשים*
(7)	(12)	27	25	47	37	לא משתתפים בכ"ע

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאיירס-גיוינט-מכון ברוקדייל
אומדנים המסומנים בסוגריים (עם נתונים של 1,000 אנשים או פחות באוכלוסייה) אינם מהימנים סטטיסטית
*שיעור המחפשים מוגדר כאחוז מחפשי עבודה מכלל האנשים בגיל העבודה והוא שונה משיעור האבטלה שמוגדר כאחוז
מחפשי עבודה מהמשתתפים בכוח העבודה שהם המועסקים והמחפשים יחד

- קיים עדיין פער בשיעור התעסוקה בין גברים ונשים עולי אתיופיה. עם זאת, הפער מצטמצם ככל שהשכלה עולה.
- עיקר הפער בתעסוקה בין הגברים והנשים מוסבר על ידי שני גורמים: פער של כ- 15 נקודות אחוז לטובת הגברים בשיעור התעסוקה בקרב הקבוצה שלא סיימה תיכון – קבוצה שיש לה משקל רב בקביעת שיעור התעסוקה הכללי, והעובדה שאחוז גדול יותר מהנשים, 59%, משתייך לקבוצת השכלה זו לעומת 49% מהגברים.

לוח 2.2: שיעורי תעסוקה, מחפשים ואי-השתתפות בכוח העבודה בקרב יהודים ותיקים בגילאי 22-64 לפי התעודה הגבוהה, בשנים 2007-2009, סקרי כוח אדם

התעודה הגבוהה						
תעודה אקדמית	תעודה על- תיכונית לא אקדמית	תעודת תיכון עם בגרות	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים	סה"כ	
676,800	349,100	537,800	516,400	308,200	2,388,300	סה"כ (N)
85	78	70	68	50	72	מועסקים
3	4	5	6	6	5	מחפשים*
12	18	25	26	44	23	לא משתתפים בכ"ע
גברים						
306,400	156,900	253,200	292,000	186,000	1,194,700	N
87	83	71	72	55	74	מועסקים
3	4	5	6	6	5	מחפשים*
10	13	24	22	39	21	לא משתתפים בכ"ע
נשים						
370,400	192,200	284,600	224,200	122,200	1,193,600	N
84	74	70	62	43	71	מועסקים
3	4	5	7	5	5	מחפשים*
13	22	25	31	52	24	לא משתתפים בכ"ע

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל
*שיעור המחפשים מוגדר כאחוז מחפשי עבודה מכלל האנשים בגילאי העבודה והוא שונה משיעור האבטלה שמוגדר כאחוז מחפשי עבודה מהמשתתפים בכוח העבודה שהם המועסקים והמחפשים יחד

- בסה"כ יש עדיין פער בתעסוקה בין אתיופים ליהודים ותיקים, 61% לעומת 72%, בהתאמה, אך אין פערים בשיעור התעסוקה בתוך קבוצות השכלה. כל ההבדל בשיעור התעסוקה מוסבר על ידי ההבדל בהתפלגות ההשכלה, כלומר, רמת השכלה נמוכה יותר של עולי אתיופיה בהשוואה ליהודים ותיקים.
- בשתי האוכלוסיות, אין פערים משמעותיים בשיעורי התעסוקה בין גברים ונשים ברמות השכלה של תעודת בגרות ומעלה.

4. משלח יד בקרב מועסקים לפי התעודה הגבוהה ביותר

לוח 3.1: משלח היד בקרב מועסקים עולי אתיופיה בגילאי 22-64 לפי התעודה הגבוהה, בשנים 2007-2009, סקרי כוח אדם

התעודה הגבוהה						
תעודה אקדמית	תעודה על- תיכונית לא אקדמית	תעודת תיכון עם בגרות	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים	סה"כ	
1,900	1,400	5,000	5,800	12,000	26,100	סה"כ (N) בעלי משלח יד
52	(4)	(2)	(0)	(0)	5	אקדמי ומנהלים בעלי מקצועות
(22)	(26)	(7)	(1)	(0)	5	חופשיים וטכניים פקידים, סוכנים, עובדים במכירות
(26)	(27)	52	37	19	30	ושרותים עובדים מקצועיים
(0)	(29)	21	40	25	26	בתעשייה עובדים בלתי
(0)	(14)	18	17	56	34	מקצועיים

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל
אומדנים המסומנים בסוגריים (עם נתונים של 1,000 אנשים או פחות באוכלוסייה) אינם מהימנים סטטיסטית

לוח 3.2: משלח היד בקרב מועסקים יהודים ותיקים בגילאי 22-64 לפי התעודה הגבוהה, בשנים 2007-2009, סקרי כוח אדם

התעודה הגבוהה						
תעודה אקדמית	תעודה על- תיכונית לא אקדמית	תעודת תיכון עם בגרות	תעודת סיום תיכון שאינה בגרות	ללא תעודה, תעודה יסודית או חטיבת ביניים	סה"כ	
567,000	268,800	371,600	345,700	152,400	1,705,500	סה"כ (N) בעלי משלח יד
58	15	10	7	5	26	אקדמי ומנהלים בעלי מקצועות
21	35	14	6	3	17	חופשיים וטכניים פקידים, סוכנים, עובדים במכירות
19	36	61	51	37	39	ושרותים עובדים מקצועיים
2	12	12	27	36	14	בתעשייה עובדים בלתי
0	2	3	9	19	4	מקצועיים

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאירס-גיוינט-מכון ברוקדייל

- יש הבדלים משמעותיים בהתפלגות המועסקים לפי משלח יד. הסיבה המרכזית היא הבדלים ברמת השכלה. בתוך קבוצות השכלה ההבדלים מצטמצמים ובפרט ברמת השכלה הגבוהה ביותר. עם זאת, נותרים פערים בכל קבוצות השכלה, וזה מבטא את מידת היכולת לתרגם השכלה למשלחי יד רצויים.

לוח 3.3: משלח היד בקרב מועסקים עולים בגילים 22-64 ממדינות שונות בהשוואה ליהודים ותיקים, 2006/7

כלל היהודים	יהודים ותיקים	עולים					סה"כ	
		עולים ממרכז ודרום אמריקה	עולים ממרכז ומערב אירופה	עולים ממדינות דוברות אנגלית	בריה"מ לשעבר	אתיופיה		
2,184,300	1,696,718	12,400	12,400	10,700	379,400	20,900	467,600*	מועסקים
39.9	42.9	30.1	41.2	70.5	29.1	10.7	28.7	משלח יד אקדמי, ניהולי, חופשי וטכני
37.3	38.6	32.4	45.3	23.0	30.4	27.4	32.7	פקידות, סוכנים, מכירות ושרותים
16.4	13.9	17.4	(9.6)	(3.8)	28.1	26.5	25.5	עובדים מקצועיים בתעשייה
6.4	4.5	20.1	(3.9)	(2.7)	12.5	35.4	13.0	עובדים בלתי מקצועיים

מקור: עיבוד מיוחד של סקרי כוח אדם של הלמ"ס על ידי מאיר-ס-גיוינט-מכון ברוקדייל
*כולל עולים ממדינות אחרות שלא מופיעות בלוח

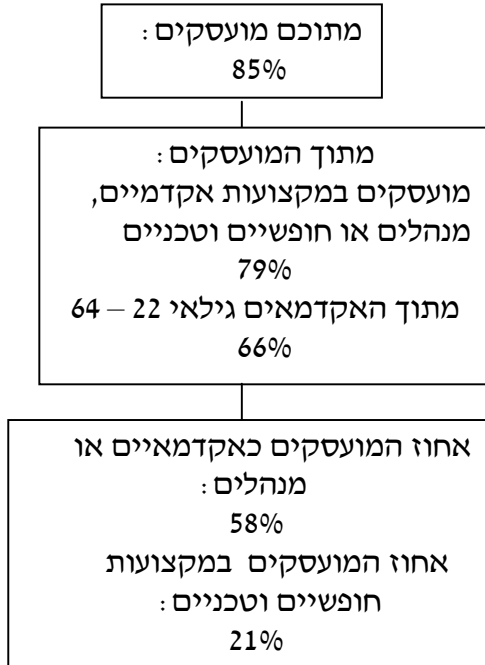
- ההבדלים במשלח יד קיימים גם מול קבוצות עולים שונות.

5. אקדמאים

יש עניין רב בשאלת דפוסי התעסוקה של אקדמאים יוצאי אתיופיה. בממוצע זיהינו כ-2,300 בעלי תואר אקדמי יוצאי אתיופיה גילאי 22-64. הם מהווים כ-5% מכלל עולי אתיופיה לעומת 28% בקרב יהודים ותיקים. כ-85% מהאקדמאים האתיופים מועסקים בקרב המועסקים כ-74% עובדים במקצועות אקדמיים, מנהלים או חופשיים וטכניים - 52% במקצועות אקדמיים ומנהלים, ו-22% במקצועות חופשיים וטכניים. שיעור המועסקים בקרב אקדמאים אתיופים זהה לשיעור המקביל אצל אקדמאים באוכלוסייה היהודית הותיקה. אחוז המועסקים במקצועות אקדמיים, מנהלים או חופשיים וטכניים מקרב האקדמאים גבוה במקצת בקרב האוכלוסייה היהודית הותיקה. לא נמצא הבדל בשיעור המועסקים במקצועות החופשיים והטכניים. כמובן שנתונים אלה אינם מראים עד כמה המועסקים עובדים במקצועות שלמדו או קרובים לאלו שלמדו. אומדנים אלו מבוססים על כ-120 תצפיות האלו בשלוש השנים האלה ויש להתייחס אליהם בזהירות.

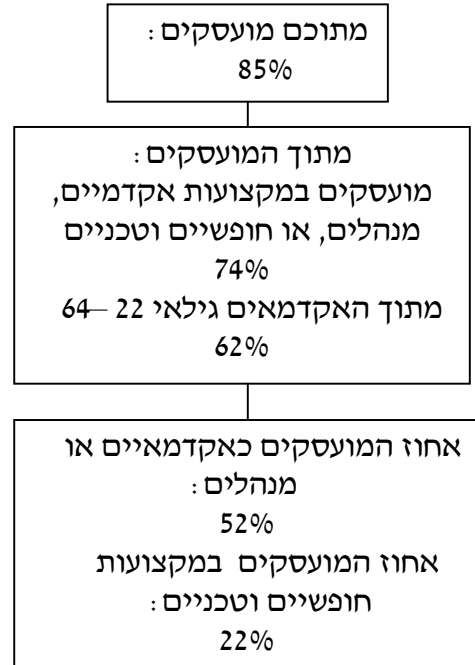
יהודים ותיקים גילאי 22-64

בעלי תואר אקדמאי

יוצאי אתיופיה גילאי 22 – 64

בעלי תואר אקדמאי

6. נספח

נספח א – רשימת משלחי היד

1. העוסקים במשלח יד אקדמי ומנהלים אקדמאים במדעי החיים, הטבע, הרוח והחברה; מהנדסים, אדריכלים, רופאים, רוקחים, וטרינרים, שופטים, עורכי דין, כלכלנים, פסיכולוגים, רואי חשבון, מרצים במוסדות אקדמאיים, עובדי הוראה במוסדות על-תיכוניים ועל-יסודיים, בעלי משלח יד אקדמי בשרות דת

מנהלים: חברי הרשות המחוקקת וראשי הרשות המבצעת, מנהלים כלליים, מנהלים בכירים, מזכירי רשויות מקומיות

2. בעלי מקצועות חופשיים וטכניים

הנדסאים וטכנאים במדעי הטבע ובהנדסה אזרחית; הנדסאי וטכנאי חשמל, אלקטרוניקה, ומכונות; הנדסאי מחשב וטכנאי מחשב; מפעילי ציוד תקשורת, ציוד רפואי וצלמים; עובדי מעבדה רפואית, אחיות ועובדים אחרים במקצועות פרה-רפואיים; עובדי הוראה בבתי ספר יסודיים, ובגני ילדים ומדריכים חברתיים; עיתונאים ועובדי אומנות וספורט; מבקרי חשבונות ותמחירנים; עובדים בשרותי דת

3. פקידים, סוכנים, עובדי מכירות ושרותים

פקידים: פקיד מיסוי, רישוי וזכאות; עובדי חשבונאות; קופאים, פקידי בנקים וחברות אשראי; עובדי מזכירות; מחסנאים ופקידי תעבורה; פקידי דואר; פקידי קבלת קהל ומפעילי ציוד משרדי; פקידי השמה וייעוץ תעסוקה
סוכנים, עובדי מכירות ועובדי שרותים: סוכנים של שרותים פיננסיים ועסקיים; סיטונאים וסוכנים בשרות מסחר; נוכרים זבנים ודוגמנים; מורי דרך ודיילים; עובדים בשרותי הארחה ואוכל, מטפלים, עובדי בטחון (שוטרים, בלשים, כבאים וסוהרים), ספרים, קוסמטיקאים, מאפרים, עובדי קבורה וטהרה

4. עובדים מקצועיים

עובדים בגידולי שדה ומטעים; עובדים בגידול בעלי חיים; עובדי מתכת גולמית; פחחים; רתכים; מסגרים; מכונאים (מכונאי רכב, מטוסים וכלי שיט); חשמלאים ואלקטרוניאים; מרכיבים ותקנים של מכשירים מדויקים; עובדי יהלום; מפעילי ציוד חפירה, סלילה והרמה; כורים וחוצבים; בנאים ועובדי בניין; שרברבים ועובדי צנרת; צבעים וסיידים; עובדי עץ ונגרים; עובדים בהכנת מזון, משקאות וטבק; עובדי טוויה, אריגה וסריגה; עובדי דפוס;

פועלי ייצור נייר, קרטון; פועלים בתהליכי ייצור של מוצרים כימיים; עובדי קרמיקה
וזכוכית; ימאים; עובדי אריזה במכונה

5. עובדים בלתי מקצועיים

רוכלים ונותני שרותים ברחוב; עובדי נקיון במבנים; עובדי מטבח ועובדי מכבסות; חצרנים,
שמשים ועובדי נקיון אחרים; שומרים, שליחים וסדרנים; עובדים בלתי מקצועיים בקטיף,
אריזה מיון וסידור סחורות; עובדים בלתי מקצועיים בהכשרת קרקע ופועלי כבישים

נספח ב – תעודה על-תיכונית לא אקדמית

תעודות המתקבלות ממוסדות בהם מתקיימים לימודים לקראת תעודה על-תיכונית לא-
אקדמאית.

- מוסדות להכשרת עובדי הוראה בהם לומדים לקראת תעודת "מורה מוסמך" או
תעודת "מורה מוסמך בכיר", אך לא מקבלים תואר אקדמי בחינוך
- מוסדות על-תיכוניים אחרים שבהם לומדים לקראת תעודות כגון: אחות מוסמכת,
הנדסאי, טכנאי, שמאי ותברואן